

List ljudstvu v pouk in zabavo.

[illegible]

s posebnim ozirom na njn razmerje na mestnem
trgu.

Priobčil A. Kosi, Središče.

Ker se slišijo pritožbe o tem od vseh strani, ti glasovi gotovo niso izvit iz trte, marveč imajo dejansko podlago. Vpraša se le, je-li vladalo tako razmerje med kmetiskim in mestnim prebivalstvom vedno, ali pa je zavladalo še le v poslednjem času — v sedanjih vojskini dobi. Jaz trdim: Kmet, ki življa prodaja, in meščan, ki jih mora kupovati, se že od nekdaj ne razumeta. Meščan navadno ne pozna kmetiskih trudov in misli, da pridelki kmeta takorekoč sami iz zemlje lezejo, on pa lahko roke križem drži ali pa spi. Ni se torej čuditi, da je mestni človek nejevoljen, ako mora plačati to, kar po njegovem mnenju kmetu zemlja takorekoč zastoj da. Od tod mržnja meščana do kmeta, ki jo je sedanja obča draginja še močno poostрила. Toda ne povsod v enaki meri; v nekaterih krajih, oziroma mestih, se v tem oziru gospod in kmet bolj, v drugih pa zopet manj razume-ta. Odvisno je to od raznih okolščin, zlasti pa od tega, ako sta si po govorici ali jeziku enaka ali različna.

Odtod izvira tudi silno nasprotovanje proti jugoslovanski državni samostojnosti. Nemec misli, da je le on sam rojen za gospoda. Nemški poslanec dr. Steinwender je rekel na nekem zborovanju v Beljaku na Koroškem dne 11. julija 1897 te-le besede: „Mi Nemci smo narod gospodov (Herrnvolk) in mi moramo gospodovati!“ V samostojni jugoslovanski državi pa bi Nemci ne imeli nobenih pravic.

Moja stara navađa je, da si vselej, ko me dovede pot v kako mesto in imam količ kaj časa, ogledam vrvenje prodajalcev in kupčevalcev na takozvanem mestnem trgu, kjer je dnevni ali pa tedenski sejm. Tu hodim po cele ure okrog med vrstami prodajalcev, gledam, poslušam in opazujem. Tako sem si ogledal letošnjo pomlad v treh tednih zapored mestne trge v Ptuju, v Mariboru in v Zagrebu. Kaj sem opazil? V Ptuju in Mariboru med mestnim in kmetiskim prebivalstvom ostro, trdo, neprijazno razmerje, v Zagrebu pa pristržno, nekoliko domače obdvanje, da je opazovalcu kar nekako toplo pri srcu. „Kumica“ sem „kumek“ tie in mestni gospod prama

David Folger

(Date)

Padel je po dolgoti liki podsekan hrast in belesno viknil, da se je oprjel pri tem kriku vsake za sree. Po licu so se mu poscadelile krvave rize, roke so hlastno krčevito pulile travo, truplo je podhrtavale in iz prsa je privrelo grgarajoče hropanje. — znak smrti ... Nikde ga ni pomolaval, nikomur se ni smilil, vsak je vzdihnil pritojano:

Prav se mu zgodi!“ —
Nato se je začelo naše moštvo zakopavati z
narzlično naglostjo; saj vsako prodiranje proti žele-
zničnici bi bilo brez artilerijske priprave blaznost, po-
let v nenasitno žrelo smrti. Nas vseh se je oklenila
mučna zavest: da smo predani vsi v nemilo usodo
pozgina. Pred nami ruska premoč, katere ni mogoče
streti, za nami pa široki Dnjestr, ki nam grozi z mo-
kre vojskovanostjo, ako nas sovražnik napade in vrže.
Bili smo primorani se postaviti na stališče: ali se
držati za vsako ceno in do zadnjega moža, ali uto-
niti v reki, ki požira že skozi stoletja nedolžne člo-
veške žriva.

Rusi so streljali brez prestanka. Junijsko lepo solnce je pripekalo, kakor bi nas kdo žgal v hrbet. Celi roji črnih, debelih muh so nas obletavali, hoteli se nas lotiti že koj pri živem telesu. Stali smo na stopnici obupa, česar ne zabim nikdar! Vsak trenutek smo bili pripravljeni, da se dvignejo Rusi iz za železniške proge in nas pokolijo vse do zadnjega.

V pekleniško mučnem pričakovanju sovražnega napada je na našem levem krilu nekaj zagomazelo, zasumelo po visoki, osušeni travi, zemlja se je potresla za nekaj trenutkov; iz grl naših sodov je zavrnil obupni krič:

„Korunk“

Da, kakih 50 korakov pred bojno črto našega
evega krila je zamrgolel in se zazibal cel gozd ko-
zaških sulič, ki so grozile kot drveči plaz podreti
naš obrambni val in ga poznati v Dnjestr. Kozaki
konji so bojevitvijo hrzali, se vspenjali na zadnje noge,
ko so zadrždale strojnice tirolskih strelcev in je po-
šile iz stotine obupno hrabrih pušk. Konji in suli-
čarji so se zakotalili po travi v krik in jeku.

Preko trupel zadetih so silele ter se zaganjale nove in zopet nove vrste jezdecev. Kričalo in vpilo se je obojestransko, da je ječala že s krvjo napita zemlja, odmevalo v junijski vročini razpaljeno nebo. Kozaški napad treh polkov je trajal le nekaj minut in na stotine konj ter mož je krilo pred nami travnato gališko ravan. Posamezni jezdeci so še begali po planoti, konji brez jezdecev so še tavali preplašeni, po travi se je treslo v zadnjih izdihljajih polno ranjenecv, pobrcavale namoli ubite živali.

Na val kozoikov je bil odbit. Le na nekaterih mestih se jim je posrečilo, da so predrli našo bojno črto in napadli tirolske strelce od zadaj. Videl sem naše ranjence, ki so imeli po sedem in še več zevajohih ran od težkih kozoških sabelj. Kot hrast orjaškega Tirolca je preklal kozak z mečem od rame do ledenj z enim samim udarcem. Seve, potipal je tudi Tirolec kozaka na smrt z bajonetom. Obležala sta oba mrtva, si pa še tiščala in porivala kot mrlica o strine v telesa, kakor bi se borila še po smrti. Nastok kavalarije na infanterijo je v modernih bojih grozna blaznost. Ki konča vselej s popolnim porazom kontingenta.

(Dalje prihodnjič.)